

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ, ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ & ΤΕΧΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ & ΤΕΧΝΗΣ

Big Bands: Η εμφάνιση και ο ρόλος τους στην τζαζ, η οργανική τους διάρθρωση και οι κυριότεροι εκπρόσωποι. Μουσική παράσταση Big Band ΤΜΕΤ (ΠαΜακ), παρουσίαση αντιπροσωπευτικού ρεπερτορίου.

Κωνσταντίνα-Όλγα Κωτούλα

msa18067

ΠΤΥΧΙΑΚΟ PROJECT

Επιβλέπων καθηγητής: Αθανάσιος Ζέρβας

Συνεπιβλέπων καθηγητής: Γεώργιος Πατρώνας

Θεσσαλονίκη, Ιούνιος 2021

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή κύριο Αθανάσιο Ζέρβα, που με την καθοδήγησή του και τις πολύτιμες γνώσεις του βοήθησε ώστε να εκπονηθεί η εργασία αυτή. Επίσης, ένα μεγάλο ευχαριστώ οφείλω στον κύριο Γεώργιο Πατρόνα για την βοήθεια που προσέφερε σε σχέση με την υλοποίηση της παρουσίασης του project αυτού.

Ευχαριστώ την οικογένειά μου για τη στήριξη και την υπομονή που έδειξαν αυτά τα τέσσερα χρόνια, ώστε να μπορέσω να ακολουθήσω τα όνειρά μου.

Ένα ξεχωριστό «ευχαριστώ» οφείλω όμως και στη Δανάη, την Εύη, τη Χρυσή, τη Ρία και τη Μαριαλένα, που μου έμαθαν να μην τα παρατάω όσο κι αν δυσκολεύουν τα πράγματα και ήταν εκεί για να μου το υπενθυμίζουν καθημερινά!

Σε αυτούς που τολμούν να ονειρεύονται

Πίνακας περιεχομένων

Ευχαριστίες.....	2
Πρόλογος	4
Περίληψη	4
1 ^ο Κεφάλαιο: Jazz μουσική, ιστορικό πλαίσιο.....	5
1.1 Τι είναι η Jazz μουσική; Ιστορική αναδρομή	5
1.2 Η Swing μουσική	7
1.3 Άνθηση των Big Bands	10
1.4 Η σύσταση των ορχηστρών Big Band	12
1.5 Οι ενορχηστρώσεις και το ρεπερτόριο	14
2 ^ο Κεφάλαιο: Big Bands και κυριότεροι εκπρόσωποι.....	16
2.1 Κυριότεροι εκπρόσωποι της εποχής του '20 - '40.....	16
2.1.1 Duke Ellington	17
2.1.2 Louis Armstrong	19
2.1.3 Paul Whiteman.....	21
2.1.4 Benny Goodman	23
3 ^ο Κεφάλαιο: Ανάλυση μουσικής παράστασης.....	25
3.1 Περιγραφή διαδικασίας.....	25
3.2 Πρόγραμμα Συναυλίας	27
3.3 Συντελεστές.....	27
Επίλογος.....	29
Βιβλιογραφία.....	30

Πρόλογος

Το θέμα του πτυχιακού αυτού project, προέκυψε αρχικά από το ενδιαφέρον μου για το είδος της jazz μουσικής. Μέσα από την ενασχόληση και τη σπουδή μου στο σαξόφωνο είχα την ευκαιρία να γνωρίσω τη jazz μουσική και να έρθω πιο κοντά σε αυτή και τα επιμέρους στυλ της. Τα τελευταία τέσσερα χρόνια μέσα από τις σπουδές μου στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης & Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας αλλά και τη γενικότερη καλλιτεχνική μου δράση, είχα την ευκαιρία να έρθω σε επαφή με τις big bands καθώς και με το ρεπερτόριό τους. Η γνωριμία αυτή, ήταν καθοριστική και «γέννησε» μέσα μου την ανάγκη να μάθω περισσότερα για τις ορχήστρες αυτές, τους μεγάλους εκπροσώπους, συνθέτες, βιρτουόζους εκτελεστές της swing μουσικής – την δημιουργία, την άνθηση αλλά και τη μετέπειτα πορεία τους μέσα στο χρόνο.

Περίληψη

Η παρούσα εργασία χωρίζεται σε τρία κεφάλαια: στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζεται ο όρος «Jazz μουσική» και τα χαρακτηριστικά της, γίνεται μία ιστορική αναδρομή στα διαφορετικά ρεύματα της Jazz με επίκεντρο τη Swing μουσική. Έπειτα παρουσιάζονται λεπτομέρειες για το είδος των «Μεγάλων ορχηστρών», επονομαζόμενων ως Big Bands τη σύσταση και το ρεπερτόριό τους. Στο δεύτερο κεφάλαιο, γίνεται αναφορά στη ζωή και το έργο τεσσάρων σπουδαίων προσωπικοτήτων της Jazz μουσικής και κυριότερων εκπροσώπων των big bands, ως εξαιρετικοί μαέστροι και εκτελεστές. Τέλος, στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται αναλυτικά η περιγραφή της διαδικασίας της παρουσίασης, από το σύνολο που συστάθηκε, το ρεπερτόριο της συναυλίας αλλά και τα ονόματα των εκτελεστών που συμμετέχουν σε αυτή.

1^ο Κεφάλαιο: Jazz μουσική

1.1 Τι είναι η Jazz μουσική;

Πολλοί είναι αυτοί που ανά τα χρόνια έχουν εκφράσει διαφορετικές απόψεις σχετικά με το πώς ορίζεται η Jazz, από πού προήλθε η μουσική αυτή και ποια είδη μπορούν να χαρακτηριστούν ως Jazz μουσική. «Ο όρος jazz υπήρξε πάντα ιδιαίτερα προβληματικός. Ακόμη και η προέλευσή του είναι αμφισβητήσιμη και έχει χρησιμοποιηθεί με πολύ διαφορετικούς τρόπους. Αυτό έχει προκαλέσει ατελείωτες αντιπαραθέσεις, πολλές από τις οποίες πιθανώς να είναι περιττές.» (M. Gridley, Maxham, and Hoff 1989, 513).

Κατά καιρούς έχουν ονομαστεί «τζαζ» πολλά και διαφορετικά είδη μουσικής, αφού ο κάθε ακροατής έχει τα δικά του κριτήρια και εστιάζει σε διαφορετικά στοιχεία της μουσικής. Έτσι λοιπόν, είναι φυσικό να αποτελεί ένα «θολό τοπίο» το είδος της τζαζ μουσικής. Ανάμεσα όμως στις διάφορες απόψεις που επικρατούν, υπάρχουν δύο σημαντικά στοιχεία τα οποία είναι κοινά στα περισσότερα στυλ της τζαζ μουσικής και μπορούν να καθορίσουν αν ένα κομμάτι ανήκει στη τζαζ μουσική, αυτά είναι ο αυτοσχεδιασμός αλλά και η αίσθηση τζαζ σουίνγκ (M. C. Gridley 2015, 7).¹

Η μουσική της τζαζ προήλθε από τη μείξη στοιχείων της Αφρικανικής μουσικής σε συνδυασμό με ευρωπαϊκά στοιχεία και η Αμερική ήταν ο κατάλληλος τόπος για να συμβεί αυτό, λόγω της πολυπολιτισμικότητας που υπάρχει εκεί (Schuller 1968, 3).

Η τζαζ άρχισε να είναι αναγνωρίσιμη από το κοινό ως μουσικό είδος από τη δεκαετία του 1980, ενώ πλήρως σχηματίστηκε τη δεκαετία του 1920, όπου παρατηρείται και η ισχυρή παρουσία της στη δισκογραφία. Πρόδρομος της μουσικής αυτής αποτέλεσαν κάποια μουσικά στυλ που δημιουργήθηκαν από τους Αφροαμερικανούς όπως το ράγκταϊμ και η μπλουζ

---

¹ Ο όρος «αίσθηση του σουίνγκ» θα αναλυθεί στο 1.2.

μουσική, καθώς πολλά στοιχεία των στυλ αυτών ενσωματώθηκαν μετέπειτα και στο στυλ της τζαζ. (M. C. Gridley 2015, 51).

1.2 Η Swing μουσική

Κατά τα τέλη της δεκαετίας του 1920 στη Νέα Υόρκη, ένα νέο ρεύμα της Jazz άρχισε να διαμορφώνεται που έγινε γνωστό με το όνομα “swing”. Έκανε την εμφάνιση του σε μία αρκετά δύσκολη περίοδο, την περίοδο της τεράστιας οικονομικής ύφεσης (γνωστή ως Great Depression) σε συνδυασμό με την εφαρμογή της ποτοαπαγόρευσης, που έπλητταν –όπως είναι λογικό- τον χώρο του θεάματος. Κατάφερε όμως τα χρόνια που ακολούθησαν να εδραιωθεί ως στυλ και να γίνει μάλιστα, το δημοφιλέστερο είδος jazz του 20^{ου} αιώνα.

«Η δεκαετία του 1935-45 είναι η περίοδος που πέρασε κι έμεινε με το όνομα «Εποχή του Σουίνγκ». Την εποχή αυτή έγινε ο μεγαλύτερος μαζικός προσηλυτισμός προς την τζαζ. Η μουσική του σουίνγκ πουλήθηκε σαν ένα νέο είδος μουσικής σε ολόκληρη την Αμερική με τη βοήθεια όλων των μέσων που διέθετε η σύγχρονη διαφήμιση.» (Stearns 1988, 185). Στο διάστημα αυτό, οι μουσικοί άρχισαν να χρησιμοποιούν συγκεκριμένα μοτίβα φθόγγων – κυρίως ογδών - προσδίδοντάς τους μια σουίνγκ διάθεση, δηλαδή μία πιο χαλαρή αίσθηση του ρυθμού και όχι τόσο αυστηρή και άκαμπτη. Έτσι, η μουσική άρχισε να «κινείται» περισσότερο, να δίνει δηλαδή την αίσθηση της κίνησης και της ανάγκης για χορό σε μεγαλύτερο βαθμό (M. C. Gridley 2015). Συχνά ωστόσο, παρατηρείται το φαινόμενο της σύγχυσης του μουσικού όρου “swing” με την «Εποχή της swing μουσικής». Ο όρος σουίνγκ, είναι ένα χαρακτηριστικό που υπήρχε πάντα στην τζαζ μουσική και αποτελεί μάλιστα, ένα από τα κύρια στοιχεία ώστε να χαρακτηριστεί ένα είδος μουσικής ως τζαζ μουσική.²

Την περίοδο λοιπόν της swing εποχής εμφανίζονται κάποια νέα δεδομένα σε σχέση με την πρόιμη εποχή της τζαζ. Αρχικά, κάνουν την εμφάνισή τους οι μεγάλες μπάντες / ορχήστρες, για αυτό η εποχή αυτή συχνά αναφέρεται και ως “the big band era”, γεγονός που

---

² Οι εκφάνσεις της έννοιας του σουίνγκ θα αναλυθούν παρακάτω.

επιφέρει σημαντικές αλλαγές τόσο στον τρόπο παιξίματος αλλά και στο ρεπερτόριο και τις συνθήκες των εμφανίσεων των σχημάτων.³

Ο όρος σουίνγκ λοιπόν, αναφέρεται στην αίσθηση που υπάρχει στην jazz μουσική γενικότερα και σημαίνει πως κινούμαι ρυθμικά, αιωρούμαι ή ταλαντεύομαι και είναι μία έννοια που αφορά στο ρυθμό της μουσικής και δεν πρέπει να ταυτίζεται μόνο με την εποχή της δεκαετίας του 1930 – 1940 που μεσουράνησε η σουίνγκ ως ρεύμα της τζαζ μουσικής. Σύμφωνα λοιπόν με τον Gridley, σε σχέση με την «αίσθηση σουίνγκ», που διέπει όχι μόνο το είδος της Swing αλλά και ολόκληρη την φιλοσοφία της Jazz μουσικής, υπάρχουν κάποιες σταθερές που θα πρέπει να ισχύουν.

Αναφορικά με την αίσθηση σουίνγκ σε γενικά πλαίσια, κάποιες από τις πιο σημαντικές προϋποθέσεις αποτελούν το σταθερό τέμπο, δηλαδή η ακρίβεια στην ταχύτητα των έργων αλλά και ο συνεκτικός ομαδικός ήχος, ο συγχρονισμός του παιξίματος των μελών της μπάντας. Ακόμη, σημαντικά στοιχεία είναι και ο ρυθμικός παλμός, ο συνδυασμός δηλαδή του σταθερού τέμπο και του συγχρονισμένου ήχου που προσδίδουν την αίσθηση του ρυθμικού παλμού ή όπως λέγεται στην ορολογία της τζαζ το “groove” και η ζωντάνια, ο ζωηρός τρόπος με τον οποίο παίζει η μπάντα και προσδίδει ενέργεια στην εκτέλεση.

Σε σχέση όμως με την Jazz μουσική ειδικά, ισχύουν όσα αναφέρθηκαν μόλις αλλά προστίθενται και κάποιες ακόμη προϋποθέσεις όπως, η αφθονία συγκοπτόμενων (syncopated) ρυθμών, που είναι το παίξιμο των νοτών με τονισμούς εκτός του χτύπου του μέτρου, η εκτέλεση των νοτών με αξία ογδόου (swing eighth – note pattern), δηλαδή όταν τα όγδοα είναι ελαφρώς ανόμοια μεταξύ τους και δεν παίζονται καθαρά πάνω στον κτύπο του τετάρτου αλλά το πρώτο όγδοο διαρκεί ελάχιστα περισσότερο από το δεύτερο που έρχεται πάνω στη μετάβαση του πρώτου χτύπου με τον δεύτερο (πχ. αντί τα όγδοα να έρχονται στο

---

³ Θα αναφερθούν παρακάτω στο υποκεφάλαιο 1.3.

«ένα», «δύο» έρχονται στο «ένα και», «δύο και»). Τέλος, σημαντική είναι και η εναλλαγή ενεργειακής έντασης και χαλάρωσης στον ακροατή, η εναλλαγή περισσότερης και λιγότερης δράσης μέσα στις μελωδικές γραμμές του κομματιού που προκαλούν και αλλαγές στην ενέργεια (M. C. Gridley 2015).

1.3 Άνθηση των Big Bands

Οι Big Bands, αποτελούν ένα μουσικό σχήμα το οποίο ταυτίστηκε με την Swing μουσική και την Swing περίοδο κατά τη δεκαετία '30-'40. Πριν μιλήσουμε όμως για τις Big Bands θα πρέπει να τις «ορίσουμε» επακριβώς.

Ο όρος αυτός χρησιμοποιήθηκε για να περιγράψει τις swing μπάντες του 1930 και 1940, οι οποίες αποτελούνταν από 10 έως 15 μουσικά όργανα, αν και ο όρος αυτός μπορεί να χρησιμοποιηθεί για οποιοδήποτε μεγάλο μουσικό σύνολο (Grove 2003).

Τα μουσικά αυτά σύνολα έχουν ταυτιστεί –και όχι αδικώς– με την εποχή της swing μουσικής, καθώς γνώρισαν την μεγαλύτερη άνθηση και αναγνώριση την περίοδο αυτή. Ταυτίστηκαν με το είδος αυτό, δηλαδή της χορευτικής μουσικής, μάλιστα πολλοί τις αποκαλούσαν ως dance bands και όχι ως big bands ή jazz bands.

Όπως αναφέρει και στο βιβλίο του *Early Jazz: It's Roots and Musical Development*, ο Schuller, μπορούμε να ξεχωρίσουμε τρεις μεγάλες γεωγραφικές περιοχές και χρονολογικές περιόδους. Η πρώτη δεκαετία του 20^{ου} αιώνα αποδίδεται στη Νέα Ορλεάνη, στο Σικάγο η δεκαετία του 1920, και στη Νέα Υόρκη η δεκαετία του 1930.

Στην πρώτη δεκαετία του 20^{ου} αιώνα και την πρώιμη εποχή της τζαζ λοιπόν, όπου κέντρο της τζαζ υπήρξε η Νέα Ορλεάνη οι μουσικοί συνήθως με τις μπάντες πνευστών έπαιζαν στο δρόμο αλλά και σε κάποιες εκδηλώσεις κυρίως υπαίθριες, όπως γιορτές και πανηγύρια. Αργότερα, που το κέντρο μετατοπίστηκε στο Σικάγο, ξεκίνησαν σταδιακά τα jazz combos⁴ να εμφανίζονται σε κέντρα νυχτερινής διασκέδασης και γενικότερα σε κλειστούς χώρους. Παράλληλα η μουσική άρχισε να αποτελεί τον κύριο πρωταγωνιστή στα μαγαζιά αυτά και δεν είχε απλώς συνοδευτικό χαρακτήρα. Βέβαια, τον σημαντικότερο και πρωταγωνιστικό ρόλο άρχισαν να διαδραματίζουν οι big bands στη δεκαετία του 1930 με

---

⁴ Θα αναλυθούν περαιτέρω παρακάτω.

επίκεντρο τη Νέα Υόρκη και ειδικότερα το Χάρλεμ. Οι ορχήστρες άρχισαν να παίζουν σε καθημερινή βάση, με σταθερό μισθό. Έπαιζαν αποκλειστικά σε κλειστούς χώρους διασκέδασης, κλαμπ και τότε ήταν και η περίοδος όπου ταυτίστηκαν με το χορό. Δεν μπορούμε να παραλείψουμε φυσικά την αναφορά στο Savoy. Το Savoy αποτέλεσε το σημαντικότερο κλαμπ της εποχής του Swing (Παπαβασιλείου 2018). Ένα από τα πιο σημαντικά δρώμενα ήταν και το “Battle of the bands”. Η μάχη, δηλαδή μεταξύ των συνόλων αυτών, όπου ξεκίνησε το 1929 διήρκησε μέχρι και το 1945, συνέβαινε σε εβδομαδιαία βάση τις Κυριακές και είχε ως στόχο την ανάδειξη – επίδειξη των ικανοτήτων των παικτών . Μέσω αυτής της «μάχης» οι πάντες κατάφεραν να αποκτήσουν φήμη αλλά και κύρος (Παπαβασιλείου 2018).

Υπήρξε επίσης, αδιαμφισβήτητος παράγοντας στην επέκταση της φήμης της τζαζ μουσικής αλλά και των big bands, η εξάπλωση του ραδιοφώνου και των ηχογραφήσεων αλλά και γενικότερα των νέων μέσω επικοινωνίας (Schuller 1968). Η ανάπτυξη αυτή που ξεκίνησε στα μέσα της δεκαετίας του '20, βοήθησε την τζαζ μουσική αλλά και τους μουσικούς της ιδιαίτερα αφού, πια δεν ήταν απαραίτητο οι μουσικοί να μετακινούνται από περιοχή σε περιοχή για να έρχονται σε επαφή με διαφορετικά στυλ εκτελέσεων και ενορχηστρώσεων. Για μεγάλο χρονικό διάστημα μάλιστα, πολλές big bands βιοπορίζονταν εξ ολοκλήρου μέσα από τις ηχογραφήσεις, καθώς ήταν τόσο μεγάλος ο αριθμός των ορχηστρών που ήταν αδύνατο να μπορούν να εργαστούν όλοι σε κέντρα διασκέδασης και χορού.

1.4 Η σύσταση των ορχηστρών Big Band

Τα σύνολα όμως αυτά, άλλαξαν αρκετές φορές μορφή μέχρι να καταλήξουν σε αυτή που εμείς γνωρίζουμε μέχρι και σήμερα ως σύσταση των big bands.

Στις πρώτες δεκαετίες της τζαζ, τα μεγαλύτερα σύνολα απαρτιζόνταν από πέντε έως έξι μουσικούς, τα επονομαζόμενα και ως “Combos”. Αυτά τα σύνολα αποτελούνταν από κλαρινέτο, τρομπέτα και τρομπόνι, πιάνο, ντραμς και την προσθήκη μπάσου (Schuller 1968). Τέτοια σύνολα είχαν δημιουργηθεί, από τον Duke Ellington και το περίφημο sextet, όπου αποτέλεσε το πρώτο του σύνολο που σταδιακά κι αυτό διευρύνθηκε και από τον Louis Armstrong. Ο Louis, δημιούργησε στα τέλη της δεκαετίας του 1920 τα σύνολα Hot Five και Hot Seven τα οποία υπήρξαν σταθμός στην καριέρα του. «Το Hot Five αποτελούνταν από: Armstrong (τρομπέτα), Lil Harden Armstrong (πιάνο), Johnny Dodds (κλαρινέτο), Johnny St. Cyr (κιθάρα/μπάντζο) και τον Kid Ory (τρομπόνι). Το 1927, το Hot Five επαναπροσδιορίστηκε ως Hot Seven όταν προστέθηκε και ο τουμπίστας Pete Briggs μαζί με τον Baby Dodds στη ντραμς. (Ο Erskine Tate ανέλαβε στη θέση του Kid Ory)» (Dell 2002).

Υπήρξαν φυσικά και μεγαλύτερα σύνολα, όπως οι Kings Oliver’s Creole Jazz Band (7 – 8 άτομα) καθώς και οι Morton’s Red Hot Peppers (7 – 8 άτομα επίσης) (Schuller 1968), όμως ακόμη και αυτά θεωρούνταν ότι αποκλίνουν από το πρότυπο των πέντε ατόμων που είχε καθιερωθεί από την Original Dixieland Jazz Band.

Με το πέρασμα των χρόνων και την άνοδο της Swing μουσικής, βλέπουμε τα σύνολα αυτά να μετασχηματίζονται, να προσαρμόζονται και να διαμορφώνουν μια νέα ταυτότητα. Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά και ο Ted Gioia στο βιβλίο του “The History of Jazz”, «η Big Band αποτέλεσε το χαρακτηριστικότερο σύνολο κατά την περίοδο της Swing, η οποία άλλωστε αποκαλείται και «εποχή των Big Bands» (“Big Band Era”)» (Gioia, 1997, 117). Παρατηρείται λοιπόν, πως τα σύνολα αυτά διευρύνονται συνεχώς και στα μέσα έως τα

τέλη της δεκαετίας του 1930 αποτελούνται από δεκατέσσερις, είκοσι έως και περισσότερους μουσικούς, αποκτώντας την μορφή μιας ολοκληρωμένης ορχήστρας και τη μορφή με την οποία είναι γνωστές έως και σήμερα.

Οι «Μεγάλες» λοιπόν αυτές μπάντες, αποτελούνταν από 3 ξεχωριστά τμήματα. Το πρώτο τμήμα είναι αυτό που αποκαλείται «ρυθμικό τμήμα», το δεύτερο «τμήμα των χάλκινων πνευστών» και το τρίτο «τμήμα σαξοφώνων» (M. C. Gridley, 2015, 149). Το ρυθμικό τμήμα ή αλλιώς rhythm section, περιέχει το πιάνο, ντραμς, την κιθάρα (που αντικατέστησε το μπάντζο της πρώιμης εποχής) και το κοντραμπάσο (που αντικατέστησε την τούμπα). Το τμήμα των χάλκινων πνευστών ή αλλιώς brass section χωριζόταν σε δύο ξεχωριστά τμήματα, αυτά των τρομπετών και των τρομπονιών. Τέλος, το τμήμα των σαξοφώνων ή αλλιώς saxophone section ή πιο γνωστό ως reed section – ονομασία που προέρχεται από το γεγονός ότι τα σαξόφωνα παίζονται με τη χρήση καλαμιών (reeds), είχε άλλο σαξόφωνα – συνήθως δύο στον αριθμό – τενόρο σαξόφωνα – επίσης δύο και ένα βαρύτονο σαξόφωνα. Συχνά οι σαξοφωνίστες έπαιζαν εναλλάξ και κλαρινέτο ή φλάουτο, ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε κομματιού.

1.5 Οι ενορχηστρώσεις και το ρεπερτόριο

Όσον αφορά το ρεπερτόριο και τις ενορχηστρώσεις των κομματιών όπου επέλεγαν να παίζουν οι μουσικοί των big bands, διακρίνουμε κι εκεί αλλαγές. Από τα σύνολα της πρώιμης εποχής (Combos) έως και τις «Μεγάλες ορχήστρες» (big bands), εμφανίζονται αλλαγές ανάλογες με τον μετασχηματισμό των συνόλων.

Οι μουσικοί των Jazz Combos δεν είχαν πάντα συγκεκριμένες ενορχηστρώσεις στα έργα τους αλλά, πειραματιζόνταν με ήδη γνωστές μελωδίες και αυτοσχεδιαστικά μέρη. Αυτό συνέβαινε αρκετά καθώς, οι περισσότεροι από αυτούς δεν είχαν τις απαραίτητες μουσικές γνώσεις, δεν μπορούσαν να διαβάσουν παρτιτούρες και πειραματιζόνταν με το αυτί τους αφού οι περισσότεροι από αυτούς δεν βιοπορίζονταν από τη μουσική, αλλά είχαν ως κύρια πηγή εισοδήματος κάποιο άλλο επάγγελμα.

Στη συνέχεια, με το πέρασμα των χρόνων, τη διάδοση της τζαζ μουσικής και τον μετασχηματισμό των μικρών συνόλων σε big bands παρατηρήθηκε – όπως είναι φυσικό – αλλαγή και στις ενορχηστρώσεις των κομματιών. Όσο μεγαλύτερο ήταν το σύνολο, τόσο πιο δύσκολος ήταν ο συντονισμός των μουσικών και πιο χρονοβόρες και απαιτητικές οι πρόβες. Έτσι στις μεγάλες ορχήστρες, έγινε απαραίτητο οι μουσικοί να μάθουν να διαβάζουν, να γράφουν παρτιτούρες και να υπάρχουν συγκεκριμένες ενορχηστρώσεις (M. C. Gridley 2015). Σχετικά με τις ενορχηστρώσεις, ήταν αρκετά απλές. Ως επί το πλείστον η μπάντα έπαιζε την μελωδία και έπειτα ακολουθούσε ο αυτοσχεδιασμός που συνοδευόταν από το ρυθμικό σχήμα και τα υπόλοιπα όργανα της μπάντας (M. C. Gridley 2015). Μεγάλο ρόλο έπαιξαν όμως οι διασκευές και οι παραλλαγές των κομματιών. Από τον απλό τρόπο εναρμόνισης μίας σόλο φωνής και συνοδείας από τα υπόλοιπα όργανα σε swing ύφος, οι διασκευαστές προχώρησαν στη φόρμα «κλήση – απόκριση» δύο μεγάλων συνόλων, που προσομοίαζε περισσότερο σε μια δυτικοαφρικανική άποψη (Stearns 1988, 187).

Το ρεπερτόριο ήταν κυρίως χορευτικό, αφού όπως έχει αναφερθεί οι ορχήστρες αυτές ταυτίστηκαν με τον χορό και πολλές φορές η δημοτικότητα των ορχηστρών αυτών εξαρτιόνταν από τους χορευτές.

2^ο Κεφάλαιο: Big bands και κυριότεροι εκπρόσωποι

2.1 Κυριότεροι εκπρόσωποι των «Μεγάλων ορχηστρών»

Στο κεφάλαιο που θα ακολουθήσει θα παρουσιαστούν κάποια από τα μεγαλύτερα ονόματα καλλιτεχνών της Τζαζ μουσικής. Καλλιτέχνες ορόσημο για τις δεκαετίες αυτές, όπου η swing μουσική και οι big bands μεσουρανούσαν. Οι μουσικοί αυτοί κατάφεραν να δημιουργήσουν τις δικές τους ορχήστρες, να καταγράψουν λαμπρή πορεία στο χώρο της τζαζ και να βάλουν τη δική τους σφραγίδα σε αυτή.

Ονομάστηκαν bandleaders, leaders ή αλλιώς και front men, αφού ήταν εκείνοι υπεύθυνοι για την οργάνωση της ορχήστρας, διηύθυναν και ήταν συχνά και οι κύριοι σολίστες των ορχηστρών που τις περισσότερες φορές έφεραν και το όνομά τους.

2.1.1 Duke Ellington

Ο Edward Kennedy Ellington ήταν αμερικανός πιανίστας και συνθέτης. Γεννήθηκε το 1899 στην Ουάσινγκτον και ξεκίνησε την ενασχόλησή του με τη μουσική από τα 7 του χρόνια παίζοντας πιάνο. Η επαγγελματική του καριέρα ξεκίνησε από την ηλικία των 17 χρόνων, ενώ βασική επιρροή αποτέλεσε το είδος της ragtime. Το 1923 μετακόμισε στην Νέα Υόρκη, εκεί ξεκίνησε τις εμφανίσεις του στα νυχτερινά μαγαζιά του Broadway στην αρχή με ένα σεξτέτο το οποίο σταδιακά εξελίχθηκε σε σύνολο των 10 ατόμων. Έπειτα, εργάστηκε στο Cotton Club του Χάρλεμ, το οποίο υπήρξε κοιτίδα της τζαζ μουσικής. Το διάστημα εκείνο το σύνολό του διευρύνθηκε κι άλλο και αποτελούνταν πλέον από 14 μουσικούς. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να επέλθει αλλαγή και στην οπτική του όσον αφορά τις συνθέσεις του (Britannica 2021b). Στο Cotton Club εργάστηκε με την ορχήστρα του για 5 χρόνια όπου έπαιζαν σχεδόν καθημερινά. Το 1933 ο Duke μαζί με την big band του έκαναν την πρώτη τους περιοδεία στην Ευρώπη, η οποία χαρακτηρίστηκε από μεγάλη επιτυχία. Μετά το τέλος του δευτέρου Παγκοσμίου πολέμου, τη στιγμή που οι περισσότερες big bands αντιμετώπιζαν τρομερές οικονομικές δυσκολίες και είχαν σχεδόν «αφανιστεί» από τον μουσικό χάρτη, η ορχήστρα του Duke Ellington κατάφερε να κρατηθεί για περισσότερο καιρό «ζωντανή», καθώς ήταν μία από τις σημαντικότερες big bands που είχαν δημιουργηθεί (The Duke Ellington Society 2021).

Ο Duke χαρακτηρίζεται ως ο πιο δημιουργικός και παραγωγικός συνθέτης και ενορχηστρωτής, με περισσότερες από 2.000 συνθέσεις στην πορεία του. Η μπάντα του, αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες σε παρουσία μπάντες στην ιστορία των big bands και μάλιστα με σταθερά μέλη για πάνω από 20 συναπτά έτη. Όσον αφορά το στυλ με το οποίο ενορχήστρωνε τα έργα του, βασιζόταν αρκετά στην προσωπικότητα και το μουσικό στυλ των συνεργατών του, προσπαθούσε να συνδυάσει τις ενορχηστρώσεις του με τις ιδέες των μελών της μπάντας. Συνήθιζε να γράφει τα μέρη ξεχωριστά για κάθε έναν από τους μουσικούς του

σκεπτόμενος πάντα τον προσωπικό ήχο του καθενός, δίνοντας τους χώρο και όχι γράφοντας απλά για κάθε όργανο, αυτό είχε ως αποτέλεσμα πολλοί από τους αυτοσχεδιασμούς των εκτελεστών του να γίνουν βασικά μέρη των ενορχηστρώσεών του. Παρατηρώντας τις συνθέσεις του προκύπτουν ορισμένες τεχνικές που συνήθιζε να χρησιμοποιεί και μάλιστα κάποιες από αυτές θεωρούνταν ασυνήθιστες και καινοτόμες. Αρχικά, συνήθιζε να κάνει κατανομή των φωνών μεταξύ των τμημάτων της μπάντας, δηλαδή έγραφε σχήματα για συνδυασμούς οργάνων που δεν ανήκαν στην ίδια ομάδα σε αντίθεση με την τεχνική της κλίσης-απόκρισης που κυριαρχούσε εκείνη την εποχή. Επίσης, συνήθιζε να τοποθετεί στα οργανικά του κομμάτια φωνητικά χωρίς λόγια, την λεγόμενη «οργανοποιημένη» φωνή. Το ρεπερτόριό του λοιπόν, αποτελούνταν από τεράστια ποικιλία χωρίς μάλιστα να επαναλαμβάνεται (M. C. Gridley 2015).

Μερικοί μόνο από τους μουσικούς με τους οποίους συνεργάστηκε είναι οι: Johnny Hodges (άλτο σαξόφωνο), Ben Webster (τενόρο σαξόφωνο), Bubber Miley, Cootie Williams, Ray Nance, Rex Stewart (τρομπέτες), Juan Tizol, Lawrence Brown (τρομπόνια), Barney Bigard (κλαρινέτο), Bily Taylor (μπάσο), Sonny Greer (ντραμς) και Billy Stayhorn (ενορχηστρώσεις) (Γκρόζος 2017).

Εικόνα 1. Ο Duke Ellington και η ορχήστρα του το 1942, (M. C. Gridley 2015, σελ 194)

2.1.2 Louis Armstrong

Ο Louis Armstrong αποτελεί έναν από τους πιο γνωστούς μουσικούς της τζαζ, με έμφαση στην εξαιρετική τεχνική του όσον αφορά τον αυτοσχεδιασμό. Κατάφερε να επηρεάσει τους μουσικούς και να αλλάξει τα δεδομένα της τζαζ μουσικής.

Αμερικανός τρομπετίστας, τραγουδιστής και διευθυντής μπάντας. Ο Armstrong γεννήθηκε το 1901 σε μία πτωχή γειτονιά της Νέας Ορλεάνης. Οι πρώτες μουσικές επιρροές του προέρχονταν από τα μουσικά κέντρα χορού και την εκκλησία. Το 1912, συνελήφθη και μεταφέρθηκε στο αναμορφωτήριο Colored Waifs'. Εκεί έλαβε την πρώτη του μουσική εκπαίδευση, από τον Peter Davis- τον διευθυντή της μπάντας του αναμορφωτηρίου - ξεκίνησε να παίζει τρομπέτα και στη συνέχεια ανέλαβε εκείνος ο ίδιος τη διεύθυνση της μπάντας (Γκρόζος 2017).

Το 1914, το είδωλό του, ο τρομπετίστας King Oliver έγινε ο δάσκαλος και μέντοράς του. Το 1918, όταν ο Oliver μετακόμισε στο Σικάγο, ο Louis τον αντικατέστησε στην μπάντα του Kid Ory στη Νέα Ορλεάνη. Το 1922, εγκαταστάθηκε και ο ίδιος στο Σικάγο και εργάστηκε στην Creole Jazz Band, όπου και ακολούθησαν επιτυχημένα χρόνια για εκείνον και τη μουσική του (Dapogny 2021).

Στα τέλη της δεκαετίας του 1920, δημιούργησε τα σύνολα Hot Five και Hot Seven, τα οποία υπήρξαν σταθμός τόσο για την καριέρα του ίδιου όσο και για την ιστορία της τζαζ μουσικής. Με τις ηχογραφήσεις που πραγματοποίησαν από του 1925 έως το 1928, εμφανίστηκε ως ο πρώτος σπουδαίος τζαζ σολίστας, έκαναν ευρέως γνωστή την Τζαζ μουσική και άνοιξαν το δρόμο για το νέο στυλ του Louis και της Swing μουσικής.

Κατάφερε να αλλάξει την άποψη που επικρατούσε έως τότε για τους συλλογικούς αυτοσχεδιασμούς, που προερχόταν από το στυλ της Νέας Ορλεάνης. Στα κομμάτια του, χρησιμοποίησε εκτεταμένα τις συγκοπές και τα όγδοα με σουίνγκ αίσθηση, έκανε ευρέως

γνωστό το μουσικό λεξιλόγιο της τρομπέτας του στυλ της Νέας Ορλεάνης και έφερε στο προσκήνιο μία τεχνική τραγουδιού που ονομάστηκε scat, η οποία δεν έχει λόγια αλλά οι τραγουδιστές αυτοσχεδιάζουν φωνητικά μιμούμενοι τους τρομπετίστες και τους σαξοφονίστες (M. C. Gridley 2015).

Εικόνα 2. *Louis Armstrong's Hot Five*, (Brian 2011, εξώφυλλο).

2.1.3 Paul Whiteman

Ο Paul Whiteman, επονομαζόμενος και ως “The King of Jazz” ήταν Αμερικανός διευθυντής μπάντας, γεννήθηκε τον Μάρτιο του 1890, σε μία λευκή οικογένεια της μεσαίας τάξης. Ο πατέρας του ήταν καθηγητής μουσικής, γεγονός που σίγουρα καθόρισε την πορεία του στη μουσική αφού παρακολουθούσε μαθήματα από πολύ μικρός, ωστόσο η οικογένειά του δεν ήταν σύμφωνη με την απόφασή του να ασχοληθεί επαγγελματικά με τη μουσική (Britannica 2021c). Ήταν ιδιαίτερα γνωστός, διηύθυνε μία από τις μεγαλύτερες ορχήστρες της εποχής και παρόλο που το ρεπερτόριό της απαρτιζόνταν κυρίως από διασκευές είχε καταφέρει να προσελκύσει το ενδιαφέρον του κόσμου. Λόγω του όγκου της λοιπόν, είχε διαμορφώσει έναν αρκετά «γεμάτο» και πλούσιο ήχο, όπως συνήθιζαν να λένε οι ακροατές (Stearns 1988).

Ξεκίνησε την μουσική του καριέρα παίζοντας βιόλα και ενορχηστρώνοντας σε μεγάλα και γνωστά σύνολα, όπως στη Συμφωνική Ορχήστρα του Denver, στο Minetti String Quartet καθώς και στη Συμφωνική Ορχήστρα του San Francisco. Η εμπειρία του στην δυτική ακτή και η πρώτη του επαφή με την τζαζ τον οδήγησε στην απόφαση να δημιουργήσει την δική του jazz band. Το 1920 περίπου, ξεκίνησε την δική του ορχήστρα, αρχικά με λίγους μουσικούς ενώ κατέληξε να απαρτίζεται σχεδόν από 30 άτομα. Στο μουσικό αυτό σύνολο έπαιζαν κάποιοι από τους σπουδαιότερους λευκούς εκτελεστές της τζαζ εκείνης της εποχής, όπως ο Beiderbecke και ο Arthur Rollini. Η ορχήστρα του Whiteman ήταν ιδιαίτερα δημοφιλής, με ισχυρή παρουσία στο ραδιόφωνο αλλά και όχι μόνο. Αποτελούσε το βασικό σχήμα μεγάλων σκηνών της εποχής και έκανε μεγάλες περιοδείες εντός και εκτός των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, όλα αυτά λοιπόν, είχαν αντίκτυπο και στις οικονομικές απολαβές του σχήματος, αφού ήταν από τις ορχήστρες που αμείβονταν ικανοποιητικά για την εποχή (Schneider 2004).

Γενικότερα, όσον αφορά τις ενορχηστρώσεις της μπάντας του Whiteman, παρατηρούνταν μία μείξη κλασικών τεχνασμάτων. Επηρεασμένος από τις σπουδές του στη βιόλα, προσπαθούσε να συνδυάσει τις τεχνικές των μεγάλων ευρωπαϊκών ορχηστρών με την «ελευθερία» της τζαζ. Σταθμός στην μουσική καριέρα του και ένα σημείο που δείχνει την πρόθεσή του αυτή, υπήρξε το έργο του G. Gershwin “Rhapsody in Blue”, το οποίο και παρουσίασε το 1924, στο Aeolian Hall της Νέας Υόρκης και έτσι το όνομά του συνδέθηκε με το «συμφωνικό τζαζ» (Britannica 2021c). Ο όρος συμφωνικό τζαζ επινοήθηκε το 1920 για να περιγράψει κάποιες προσπάθειες, πολλές από αυτές συνδέονται με τον Paul Whiteman, για το συνδυασμό της τζαζ με κάποιες κλασικές τεχνικές ως έναν διαφορετικό τρόπο ενορχήστρωσης (Harrison 2001).

Εικόνα 3. Ο Paul Whiteman με την ορχήστρα του, (“Paul Whiteman and His Orchestra” n.d.).

2.1.4 Benny Goodman

Ο Benjamin David Goodman ή αλλιώς Benny Goodman, γεννήθηκε το 1909 στο Ιλινόις του Σικάγο. Αμερικανός τζαζίστας, διευθυντής ορχήστρας και βιρτουόζος κλαρινετίστας. Γεννημένος από μία φτωχή εβραϊκή οικογένεια, έλαβε τα πρώτα μαθήματα μουσικής το 1919 στη συναγωγή του Σικάγο. Στη συνέχεια σπούδασε μουσική στο Jane Addam's Hull House (Britannica 2021a).

Η πρώτη του σημαντική δουλειά ως επαγγελματίας μουσικός ήταν το 1925 με την ορχήστρα του Ben Pollack. Ο Goodman, για πολλά χρόνια μετά δούλεψε ως επί το πλείστον σε στουντιακές ηχογραφήσεις έως το 1934, όπου και ίδρυσε την δική του big band. Η δημοσιότητα όμως για τον ίδιο και την ορχήστρα του ήρθε μετά από την εμφάνισή τους στο ραδιοφωνικό πρόγραμμα “Let's Dance”, παρόλο που αυτή η συνεργασία κράτησε για μόλις μία σεζόν. Το 1935, ξεκίνησε μία παναμερικανική περιοδεία, η οποία όμως αποδείχθηκε αποτυχία και ο ίδιος ο Goodman θέλησε να την διακόψει αρκετές φορές. Αυτό όμως άλλαξε μετά την εμφάνιση της big band, στο Palomar Ballroom στο Los Angeles. Εκεί, η μπάντα βρήκε αρκετούς οπαδούς του στυλ της και μάλιστα τότε ήταν που αποδόθηκε στον Goodman το προσωνύμιο «Βασιλιάς του Swing» (“King of Swing”)! Μία εξίσου σημαντική εμφάνιση της ορχήστρας του ήταν αυτή στο Carnegie Hall το 1938, όπου μάλιστα ηχογραφήθηκε και θεωρείται μία από τις σπουδαιότερες live ηχογραφήσεις τζαζ μουσικής (Γκρόζος 2017). Γενικότερα ο Goodman έδινε έμφαση στην ακρίβεια που παρουσιάζει η αρμονία της ευρωπαϊκής μουσικής και δούλεψε πολύ σκληρά προς αυτή την κατεύθυνση (Stearns 1988).

Από το 1940 και έπειτα, όπου η Swing μουσική άρχισε να χάνει «έδαφος» και οπαδούς, ο Goodman, πειραματίστηκε με το νέο είδος της Bebop, όμως πολύ γρήγορα γύρισε ξανά στο swing (Britannica 2021a).

Κάποια από τα πιο σημαντικά ονόματα μουσικών που συνεργάστηκαν μαζί του ήταν οι: Bud Freeman, Jerry Jerome (σαξόφωνο), Harry James, “Bunny” Berigan (τρομπέτα), Gene Krupa (τύμπανα), Artie Bernstein (μπάσο), Charlie Christian, George van Eps (κιθάρα), Lionel Hampton (βιμπράφωνο) και Fletcher Henderson (πιάνο και ενορχηστρώσεις) (Γκρόζος 2017).

Εικόνα 4. *Benny Goodman*, (Britannica 2021a).

3^ο Κεφάλαιο: Ανάλυση μουσικής παράστασης

3.1 Περιγραφή διαδικασίας

Στόχος της εργασίας αυτής, μέσω της εμβάθυνσης στο είδος των jazz band – και ειδικότερα στις big bands, είναι η βαθύτερη κατανόηση της λειτουργίας ενός τέτοιου συνόλου, η οργανική του διάρθρωση και η παρουσίαση του ρεπερτορίου της εποχής αυτής, αλλά και τις ενορχηστρώσεις που γίνονται μέχρι και σήμερα με βάση τα πρότυπα της big band.

Η διαδικασία της παρουσίασης χωρίζεται σε τέσσερα στάδια. Στο πρώτο στάδιο, μέσα από την έρευνα επιλέχθηκαν τα κομμάτια που αναφέρονται παρακάτω και που θα παιχτούν από την big band. «Παρότι οι μεγάλες μπάντες κυριαρχούσαν την εποχή του σουίνγκ, το στιλ με το οποίο έπαιζαν δεν ταυτίζεται υποχρεωτικά με το στιλ σουίνγκ. Υπήρχαν μεγάλες μπάντες προσανατολισμένες προς την τζαζ τόσο πριν όσο και μετά την εποχή του σουίνγκ. Η μουσική πολλών από αυτές ήταν πολύ διαφορετική από τη μουσική που έπαιζαν οι μπάντες σουίνγκ. Ούτε το στιλ που χρησιμοποιούσαν οι μεγάλες μπάντες ταυτίζεται υποχρεωτικά με το στιλ της τζαζ.» (M. C. Gridley 2015, 184). Έτσι λοιπόν, παρόλο που οι ορχήστρες αυτού του είδους άνησαν και ταυτίστηκαν με την εποχή της Swing μουσικής, συνέχισαν να υπάρχουν και μετά από την επονομαζόμενη “Swing Era”. Μετασηματίστηκαν τόσο οι ίδιες όσο και το ρεπερτόριό τους και έχουν καταφέρει να διατηρηθούν έως και σήμερα ως το πιο δημοφιλές είδος jazz band – ως σύσταση αλλά και από ενορχηστρωτικής άποψης. Ακόμη και σήμερα, γράφονται νέα κομμάτια που βασίζονται στην ιδέα των big band. Έτσι, στο πρόγραμμα της συναυλίας θα παρουσιαστούν μουσικά έργα τόσο από την Swing εποχή αλλά και κάποια μεταγενέστερα, ώστε να παρουσιαστεί μία όσο το δυνατόν πληρέστερη εικόνα του ρεπερτορίου της ορχήστρας. Παράλληλα, αποφασίστηκαν τα μέλη του συνόλου.

Στο δεύτερο στάδιο αφού έγινε η επιλογή των έργων, ξεκίνησε η επεξεργασία των ενορχηστρώσεων και η προσαρμογή τους με βάση το σύνολο που έχει δημιουργηθεί για τους σκοπούς της εργασίας. Το σύνολο αυτό διαφέρει ελαφρώς από τη βασική σύσταση των big band και αποτελείται από: ένα κλαρινέτο, δύο σαξόφωνα άλτο, ένα σαξόφωνο τενόρο, ένα βαρύτονο σαξόφωνο, μία τρομπέτα, ένα τρομπόνι, μία κιθάρα, μία ντραμς και ένα κοντραμπάσο.

Το τρίτο στάδιο της διαδικασίας αυτής, περιλαμβάνει τις πρόβες του συνόλου που πραγματοποιήθηκαν. Αφού δόθηκαν τα κομμάτια στους εκτελεστές προγραμματίστηκαν οι πρόβες, καθώς και τα έργα που θα δοκιμαστούν σε κάθε πρόβα. Τα έργα δοκιμάστηκαν τόσο συλλογικά αλλά και από τις επιμέρους ομάδες των οργάνων, ώστε να αποσαφηνιστούν τυχόν ρυθμικά σημεία τα οποία δυσκολεύουν τους μουσικούς. Στις δοκιμές επίσης, πειραματιστήκαμε αρκετά με τον αυτοσχεδιασμό των εκτελεστών και δόθηκε έμφαση στο ύφος των κομματιών, ώστε να μην αποκλίνουν από αυτό.

Το τέταρτο και τελευταίο στάδιο της διαδικασίας, αφορά στην ίδια την παρουσίαση της εργασίας αυτής. Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει εκτός από την τελευταία πρόβα του σχήματος πριν από την παρουσίαση και την συναυλία, τις διαδικασίες για την ηχητική κάλυψη της συναυλίας και τη διαδικασία του live streaming, αφού λόγω των υγειονομικών συνθηκών που επικρατούν δεν ήταν δυνατό να παρευρεθεί κοινό στην συναυλία, έτσι αποφασίστηκε να μεταδοθεί μέσω ζωντανής μετάδοσης.

3.2 Πρόγραμμα Συναυλίας⁵

Sing, sing, sing – Benny Goodman (1936) Επιμέλεια ενορχήστρωσης: *Εύη Κομπούρα*

Bugle call rag – Benny Goodman (1936) Επιμέλεια ενορχήστρωσης: *Εύη Κομπούρα*

Stomping at the Savoy – Benny Goodman (1936) Επιμέλεια ενορχήστρωσης: *Εύη Κομπούρα*

In the mood – Joe Garland (1938) Επιμέλεια ενορχήστρωσης: *Εύη Κομπούρα*

Moonlight Serenade – Glenn Miller (1944) Επιμέλεια ενορχήστρωσης: *Εύη Κομπούρα*

Donut King – Nick Capocci (1986)

Nou's Blue – Myles Collins (1999)

Gerganza – Ilio Volante (2010)

3.3 Συντελεστές

Κλαρινέτο: *Έφη Αναγνωστοπούλου*

Άλτο σαξόφωνο: *Δανάη Μαστορίδου, Έλλη Βαρδάκη*

Τενόρο σαξόφωνο: *Θάνος Τσακιτζίδης*

Βαρύτονο σαξόφωνο: *Κωνσταντίνα – Όλγα Κωτούλα*

Τρομπέτα: *Νικόλας Πλάτων*

Τρομπόνι: *Δημήτρης Μπέικος*

Κιθάρα: *Άκης Μαντέλλος*

---

⁵ Τα κομμάτια θα παρουσιαστούν στο πρόγραμμα με χρονολογική σειρά, με βάση τη χρονολογία της σύνθεσης και πρώτης εκτέλεσης των έργων και όχι τη χρονολογία της δισκογραφικής κυκλοφορίας.

Ντραμς: *Αλέξανδρος Δασκαλόπουλος*

Κοντραμπάσο: *Γιώργος Χρυσικός*

Μουσική διδασκαλία: *Κωνσταντίνα – Όλγα Κωτούλα*

Ηχοληψία / Επιμέλεια Live streaming: *Νικόλας Πλάτων, Γιώργος Χρυσικός*

Επιμέλεια αφίσας: *Δανάη Μαστορίδου*

Επίλογος

Μέσα από αυτή τη διαδικασία του project, δόθηκε η ευκαιρία τόσο στους εκτελεστές της Big Band αλλά και σε εμένα να γνωρίσουμε καλύτερα τον κόσμο της Jazz και της Swing μουσικής. Κατάφερα να εμπλουτίσω τις γνώσεις μου, όσον αφορά στην τεχνική του είδους αυτού της μουσικής αλλά και τον αυτοσχεδιασμό.

Γνώρισα όλη τη διαδικασία που απαιτεί μία τέτοια παρουσίαση / συναυλία, από τη συγκρότηση του συνόλου, την επιλογή του ρεπερτορίου, την ενορχήστρωση των έργων, τη μουσική διδασκαλία και τις πρόβες έως και τις λεπτομέρειες που αφορούν καθαρά το διαδικαστικό κομμάτι της παρουσίασης.

Τέλος, συνειδητοποίησα πως ένας από τους λόγους που ενδιαφέρθηκα για το θέμα αυτό, ήταν πως οι big bands συνδυάζουν άριστα δύο τελείως διαφορετικά στοιχεία: την σταθερή σύσταση μιας μεγάλης ορχήστρας ευρωπαϊκών προτύπων με συγκεκριμένες ενορχηστρώσεις μαζί με την ελευθερία που προσφέρει η Swing – και κατ' επέκταση Jazz μουσική, μέσα από τους συγκοπτόμενους ρυθμούς, τα σουίνγκ όγδοα και τον αυτοσχεδιασμό.

Βιβλιογραφία

- Britannica. 2021a. “Benny Goodman.” *Britannica*.
<https://www.britannica.com/biography/Benny-Goodman>.
- . 2021b. “Duke Ellington.” *Britannica*. <https://www.britannica.com/biography/Duke-Ellington>.
- . 2021c. “Paul Whiteman.” *Britannica*. <https://www.britannica.com/biography/Paul-Whiteman>.
- Dapogny, James. 2021. “Louis Armstrong.” *Grove Music Online*, 1–7. Oxford Music Online.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1093/gmo/9781561592630.article.01276>.
- Dell, Cary O. 2002. “Hot Five and Hot Seven Recordings — Louis (1925-1928).” Library of Congress.
- Gioia, Ted. 1997. *The History of Jazz.Pdf*. New York: Oxford University Press.
- Gridley, Mark C. 2015. *Τζαζ, Ρεύματα Και Στυλ, Ιστορία Και Ανάλυση*. Επιμέλεια του Αντώνη Λαδόπουλου. Εκδόσεις Αρχιπέλαγος.
- Gridley, Mark, Robert Maxham, and Robert Hoff. 1989. “Three Approaches to Defining Jazz”. *The Musical Quarterly* 73 αρ. 4: 513–31. <https://www.jstor.org/stable/741817>.
- Grove. 2003. “Big Band”. *Grove Music Online*. Oxford University Press.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1093/gmo/9781561592630.article.J042000>.
- Harker, Brian. 2011. *Louis Armstrong’s Hot Five and Hot Seven Recordings*. Oxford University Press.
- Harrison, Max. 2001. “Symphonic Jazz”. *Grove Music Online*. Oxford Music Online.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1093/gmo/9781561592630.article.27249>.
- Schneider, Wayne. 2004. “Paul Whiteman: Pioneer in American Music by Don Rayno.” *Notes* 61 (1): 2004–6.
- Schuller, Gunther. 1968. *Early Jazz: Its Roots and Musical Development. Notes*. Vol. 25. New York: Oxford University Press. <https://doi.org/10.2307/893984>.
- Stearns, Marshall W. 1988. *Τζαζ, Το Χρονικό Μιας Μουσικής Παράδοσης*. Επιμέλεια του Κυριάκου Ντελόπουλου. Εκδόσεις Γνώση.
- The Duke Ellington Society. 2021. “Duke Ellington.”
<Http://Thedukeellingtonsociety.Org/Duke-Ellington--Billy-Strayhorn.Html>. 2021.
<http://thedukeellingtonsociety.org/duke-ellington--billy-strayhorn.html>.
- Γκρόζος, Άγγελος. 2017. “Ιστορικά , Υφολογικά Χαρακτηριστικά Και Αυτοσχεδιαστικές Τεχνικές Της Μουσικής Swing.” Πτυχιακή εργασία, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης.
- Παπαβασιλείου, Δημήτρης. 2018. “Η Αλληλεπίδραση Μουσικών Και Χορευτών Στο Χάρλεμ Της Νέας Υόρκης Τις Δεκαετίες 1920-1940: Θεατρική Αναπαράσταση Του Σαβού, Του

Σημαντικότερου Κλαμπ Της Εποχής, Που Βοήθησε Στην Εξέλιξη Της Μουσικής Και Του Χορού Αυτού.” Πτυχιακό Πρότζεκτ, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης.

Δισκογραφία

Goodman, Benny, *Sing Sing Sing*, Benny Goodman And His Orchestra, Columbia, 1951, mp3, πρόσβαση στις 9 Ιουνίου 2021, youtube.com, https://www.youtube.com/watch?v=r2S1I_ien6A

Armstrong, Louis, *2:19 Blues*, Louis Armstrong & His Orchestra, Decca Records, 1940, mp3, πρόσβαση στις 9 Ιουνίου 2021, youtube.com, <https://www.youtube.com/watch?v=7UhS7JYYuu4>

Ellington, Duke, *Lazy Rhapsody*, Duke Ellington And His Orchestra 6288, Brunswick Radio Corporation, 1932, mp3, πρόσβαση στις 9 Ιουνίου 2021, youtube.com, <https://www.youtube.com/watch?v=MFN6bgrfPCY>

Whiteman, Paul, *Rhapsody in Blue - Part 1*, Paul Whiteman and His Orchestra 55225-A, Victor, 1924, mp3, πρόσβαση στις 9 Ιουνίου 2021, youtube.com, <https://www.youtube.com/watch?v=VGvuUOtHGkk>

Πηγές εικόνων

Harker, Brian. 2011. *Louis Armstrong's Hot Five and Hot Seven Recordings*. Oxford University Press.

Gridley, Mark C. 2015. *Τζαζ, Ρεύματα Και Στυλ, Ιστορία Και Ανάλυση*. επιμ. Αντώνης Λαδόπουλος. εκδόσεις Αρχιπέλαγος.

“Paul Whiteman and His Orchestra.” n.d. Alamy.Com. <https://www.alamy.com/stock-photo-paul-whiteman-paul-whiteman-orchestra-1923-31281511.html> (Πρόσβαση 9 Ιουνίου 2021).

Britannica. 2021a. “Benny Goodman.” *Britannica*. <https://www.britannica.com/biography/Benny-Goodman>.